

Søgeprotokol for Nationale Kliniske Retningslinjer - Guidelines

Projektitel/aspekt	National Klinisk Retningslinje for behandling af mennesker med skizofreni og komplekse behandlingsforløb – Guidelines
Kontakt projektgruppe	Lone Baandrup, Jesper Østrup Rasmussen og Malene Kristine Nielsen
Kontakt søgespecialist	Helene Sognstrup / Karen Tølbøl Sigaard, AU Library, Psykiatri
Senest opdateret	06.02.2015

Baggrund	<p>Forekomsten af skizofreni i befolkningen skønnes at være 0,5 %, og ca. 14.500 mennesker er i behandling for skizofreni i den regionale psykiatri i Danmark. Dette tal har været stigende siden 2001, hvor det tilsvarende omfattede 11.600 patienter.</p> <p>Skizofreni er den hyppigste lidelse indenfor det skizofrene spektrum. Mennesker med skizofreni oplever gennemgribende forstyrrelser af såvel tænkning som funktionsevne, og dette kan være ledsaget af psykoser med tab af realitetssans i form af vrangforestillinger og/eller hallucinationer.</p> <p>Sundhedsstyrelsens referenceprogram for skizofreni (2004) indeholder blandt andet evidensbaserede anbefalinger for diagnostik, fordele og ulemper ved anvendelse af forskellige farmakologiske og non-farmakologiske behandlingsformer samt anbefalinger for efterbehandling og rehabilitering. Eftersom referenceprogrammet er af ældre dato, er det nødvendigt med opdaterede anbefalinger baseret på nyeste foreliggende evidens.</p> <p>Rådet for Anvendelse af Dyr Sygehusmedicin (RADS) udgav 1. april 2014 en behandlingsvejledning med lægemiddelrekommandationer for medicinsk behandling af psykotiske tilstande. Vejledningen har fokus på farmakologisk behandling, herunder, første-, anden- og tredjevalgs behandling.</p> <p>På denne baggrund ønsker Sundhedsstyrelsen at komme med evidensbaserede anbefalinger for farmakologisk behandling, der falder udenfor den i RADS-vejledningen beskrevne algoritme (svigt af tredje linje f.eks. ved manglende behandlingseffekt, intolerabilitet m.v.), for ikke-farmakologiske behandlingsstrategier, herunder behandlingstilgange hos patienter, hvor det er vanskeligt at etablere den nødvendige kontakt, samt for behandling ved samtidigt misbrug. Formålet med den nationale kliniske retningslinje er således at sikre relevant behandling til de patienter med skizofreni, der har brug for en anden behandlingsindsats end vanligt i det etablerede behandlingssystem. Herved skal den nationale kliniske retningslinje medvirke til at understøtte en samlet indsats i psykiatrien for at nedbringe morbiditet og mortalitet blandt mennesker med skizofreni.</p>
Søgetermer	<p>Engelske: schizophrenia Danske: skizofreni Norske: schizofreni Svenske: schizofreni</p>
Inklusions- og eksklusionskriterier	<p>Sprog: Engelsk, dansk, norsk og svensk År: de sidste 10 år, (2004-2014) Publikationstyper: Guidelines</p>

Informationskilder

Databaser	Interface	Fund	Dato for søgning
G-I-N International	Internet	13	27.06.14
NICE (UK)	Internet	6	27.06.14
National Guideline Clearinghouse (USA)	Internet	10	27.06.14
Scottish Intercollegiate Guidelines Network (SIGN)	Internet	1	27.06.14
HTA Databasen (CRD database)	Internet	34	27.06.14
SBU, Sverige	Internet	1	30.06.14
Socialstyrelsen, Sverige	Internet	2	30.06.14
Helsedirektoratet, Norge	Internet	2	30.06.14
Kunnskapssenteret, Norge	Internet	10	30.06.14

Medline	OVID	95	02.07.2014
Embase	OVID	140	02.07.2014
CINAHL	EBSCO	93	02.07.2014
PsycINFO	OVID	91	02.07.2014

Note:

- Søgetermer og inklusions- og eksklusionskriterier er tilpasset de enkelte databaser.
- De fundne referencer afleveres så vidt muligt via RefWorks – hvor dubletter så vidt muligt er frasortet.
- For referencer, der ikke er Refworks-kompatible, vælges Word.
- Søgestrategi for hver enkelt database præsenteres i det følgende – hvis muligt vises det eksplicit, hvor mange referencer de enkelte søgeord genererer.

Søgestrategi

GIN

Søgt på Schizophrenia
29 fund, 13 relevante

<u>Nr.</u>	<u>Title</u>	<u>Organisation</u>	<u>Type</u>	<u>Date</u>	<u>Relevant Countries</u>	<u>Status</u>
1	Schizophrenia working group	SST (DK) - Danish Health and Medicines Authority CBO (NL) –	Guideline	Jun 01, 2004	Denmark	Published
2	Schizophrenia	Dutch Institute for Healthcare Improvement CBO	Guideline	Jul 01, 2005	Netherlands	Published
3.	Management of schizophrenia (SIGN CPG 131)	SIGN (GB) - Scottish Intercollegiate Guidelines Network	Guideline	Mar 01, 2013	United Kingdom	Published
4.	Psychosis and schizophrenia in children and young people (CG155)	NICE (UK) - National Institute for Health and Care Excellence	Guideline	Jan 01, 2013	United Kingdom	Published
5.	Psychosis and schizophrenia in adults (CG178)	NICE (UK) - National Institute for Health and Care Excellence	Guideline	Feb 01, 2014	United Kingdom	Published
6.	Management of schizophrenia in adults (CPG)	HTA-DoH (MY) - HTA Unit, Ministry of Health, Malaysia	Guideline	May 01, 2009	Malaysia	Published
7.	Clinical practice guideline for schizophrenia and incipient psychotic disorder. Catalan Agency for Health Information.	AHRQ (US) - Agency for Healthcare Research and Quality	Guideline Clearing Report	Mar 01, 2009	Spain	Published

<u>Nr.</u>	<u>Title</u>	<u>Organisation</u>	<u>Type</u>	<u>Date</u>	<u>Relevant Countries</u>	<u>Status</u>
	Assessment and Quality. Ministry of Health and Consumer Affairs (Spain). NGC:008628					
8.	Optimal use recommendations for atypical antipsychotics: combination and high-dose treatment strategies in adolescents and adults with schizophrenia. Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health. NGC:009454	AHRQ (US) - Agency for Healthcare Research and Quality	Guideline Clearing Report	Dec 01, 2011	Canada	Published
9.	Psychosis with coexisting substance misuse (CG120)	NICE (UK) - National Institute for Health and Care Excellence	Guideline	Mar 01, 2011	United Kingdom	Published
10.	Occupational therapy practice guidelines for adults with serious mental illness. American Occupational Therapy Association, Inc. NGC:009369	AHRQ (US) - Agency for Healthcare Research and Quality	Guideline Clearing Report	Jan 01, 2012	United States	Published
11.	Educational interventions for mental health consumers receiving psychotropic medication (Best Practice 10(4))	JBI (AU) - Joanna Briggs Institute	Evidence report	Apr 01, 2006	Australia	Published
12.	Use of psychiatric medications during pregnancy and lactation. American College of Obstetricians and Gynecologists. NGC:006421	AHRQ (US) - Agency for Healthcare Research and Quality	Guideline Clearing Report	Apr 01, 2008	United States	Published
13.	Australian clinical practice guidelines: depression and related disorders – anxiety, bipolar disorder and puerperal psychosis – in the perinatal period. A guideline for primary health care professionals. beyondblue: the national depression initiative. NGC:009654	AHRQ (US) - Agency for Healthcare Research and Quality	Guideline Clearing Report	Feb 01, 2011	Australia	Published

NICE

Søgt Guidelines - Psychosis and schizophrenia og NICE technology appraisals - Psychosis and schizophrenia

6 fund

1. [Psychosis and schizophrenia in adults: treatment and management \(CG178\)](#) February 2014

This guideline updates and replaces NICE [clinical guideline 82](#) (published in March 2009). It offers evidence-based advice on the care of adults with psychosis and schizophrenia

2. [Psychosis and schizophrenia in children and young people \(CG155\)](#) January 2013

This clinical guideline offers evidence-based advice on the recognition and management of psychosis and schizophrenia in children and young people under 18

3. [Psychosis with coexisting substance misuse \(CG120\)](#) March 2011

This guideline offers best practice advice on the assessment and management of people with psychosis and coexisting substance misuse

In development

Schizophrenia in adults (GID-QSD86) Quality standards

Publication date February 2015

NICE technology appraisals

4. [Aripiprazole for the treatment of schizophrenia in people aged 15 to 17 years \(TA213\)](#) January 2011

5. [Loxapine inhalation for treating acute agitation and disturbed behaviours associated with schizophrenia and bipolar disorder \(terminated appraisal\) \(TA286\)](#) May 2013

6. [Structural neuroimaging in first-episode psychosis \(TA136\)](#) February 2008

National Guideline Clearinghouse

Søgt: Schizophrenia 10 fund

1. [Psychosis and schizophrenia in adults: treatment and management](#). 2002 Dec (revised 2014 Feb). NGC:010280
National Collaborating Centre for Mental Health - National Government Agency [Non-U.S.]. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
2. [Management of schizophrenia. A national clinical guideline](#). 2013 Mar. NGC:009744
Scottish Intercollegiate Guidelines Network - National Government Agency [Non-U.S.]. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
3. [Psychosis and schizophrenia in children and young people: recognition and management](#). 2013 Jan. NGC:009569
National Collaborating Centre for Mental Health - National Government Agency [Non-U.S.]. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
4. [Occupational therapy practice guidelines for adults with serious mental illness](#). 2012. NGC:009369
American Occupational Therapy Association, Inc. - Professional Association. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
5. [Optimal use recommendations for atypical antipsychotics: combination and high-dose treatment strategies in adolescents and adults with schizophrenia](#). 2011 Dec. NGC:009454
Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health - Nonprofit Organization. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
6. [Schizophrenia](#). 2003 Feb (revised 2011 Jul). NGC:009527
Singapore Ministry of Health - National Government Agency [Non-U.S.]. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
7. [Clinical practice guideline for schizophrenia and incipient psychotic disorder](#). 2009 Mar. NGC:008628
Agency for Health Quality and Assessment of Catalonia (AQuAS) - State/Local Government Agency [Non-U.S.]; GuiaSalud - National Government Agency [Non-U.S.]; Ministry of Health (Spain) - National Government Agency [Non-U.S.]. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
8. [Clinical practice guidelines for psychosocial interventions in severe mental illness](#). 2009. NGC:008509
Aragon Health Sciences Institute (IACS) - State/Local Government Agency [Non-U.S.]; GuiaSalud - National Government Agency [Non-U.S.]; Ministry of Health (Spain) - National Government Agency [Non-U.S.]. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
9. [Use of psychiatric medications during pregnancy and lactation](#). 2008 Apr (reaffirmed 2012). NGC:006421
American College of Obstetricians and Gynecologists - Medical Specialty Society. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)
10. [VA/DoD clinical practice guideline for assessment and management of patients at risk for suicide](#). 2013 Jun. NGC:009978
Department of Defense - Federal Government Agency [U.S.]; Department of Veterans Affairs - Federal Government Agency [U.S.]; Veterans Health Administration - Federal Government Agency [U.S.]. [View all guidelines by the developer\(s\)](#)

SIGN

Søgt Schizophrenia, 1 fund

No. Guideline Title**Publication Date****Status**

131	Management of schizophrenia	March 2013	
-----	---	------------	---

HTA database

45 fund, 34 relevante

Results for: (schizophrenia) IN HTA FROM 2004 TO 2014

	Year	Database	Source	Title	
1	2014	HTA	HAYES, Inc.	Smoking cessation in patients with schizophrenia [Preview]	
2	2013	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)	Antipsychotics for the management of agitation in adults with personality disorders or cognitive impairment: a review of the clinical effectiveness and guidelines [Preview]	
3	2013	HTA	Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ)	Interventions for adult offenders with serious mental illness [Preview]	
4	2013	HTA	HAYES, Inc.	MindStreams cognitive health assessment (NeuroTrax Corp.) product suite (U.S. Clinical Edition) for assessing mild cognitive impairment [Preview]	
5	2012	HTA	NIHR Horizon Scanning Centre (NIHR HSC)	Bitopertin for schizophrenia: primary,	

					persistent negative symptoms; sub-optimally controlled positive symptoms – in combination with antipsychotics [Preview]
6	2012	HTA	Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ)		First-generation versus second-generation antipsychotics in adults: comparative effectiveness. [Preview]
7	2012	HTA	NIHR Health Technology Assessment programme		Group art therapy as an adjunctive treatment for people with schizophrenia: a randomised controlled trial (MATISSE) [Preview]
8	2012	HTA	The Swedish Council on Health Technology Assessment (SBU)		[Medicinal treatment of psychosis/schizophrenia] [Preview]
9	2012	HTA	All Wales Therapeutics and Toxicology Centre (AWTTC), secretariat of the All Wales Medicines Strategy Group (AWMSG)		Paliperidone palmitate (Xeplion®) 50 mg, 75 mg, 100 mg and 150 mg prolonged release suspension for injection [Preview]
10	2012	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)		Therapy dogs and horses for mental health: a review of the clinical effectiveness [Preview]
11	2011	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)		Amisulpride for adults with refractory schizophrenia: a review of the clinical effectiveness and safety [Preview]
12	2011	HTA	Danish Centre for Evaluation and Health Technology Assessment (DACEHTA)		[Antipsychotic polypharmacy in the treatment of schizophrenia] [Preview]

13	2011	HTA	National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE)	Aripiprazole for schizophrenia in people aged 15 to 17 years [Preview]
14	2011	HTA	Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ)	Off-label use of atypical antipsychotics: an update [Preview]
15	2011	HTA	All Wales Therapeutics and Toxicology Centre (AWTTC), secretariat of the All Wales Medicines Strategy Group (AWMSG)	Paliperidone palmitate (Xeplion®) [Preview]
16	2011	HTA	BlueCross BlueShield Association (BCBS)	Transcranial magnetic stimulation for the treatment of schizophrenia [Preview]
17	2010	HTA	National Horizon Scanning Centre (NHSC)	Asenapine (Saphris) for schizophrenia [Preview]
18	2010	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)	Atypical antipsychotics for the treatment of schizophrenia: a review of combination therapy and high-dosing strategies [Preview]
19	2010	HTA	National Horizon Scanning Centre (NHSC)	Loxapine inhalation (Staccato loxapine) for agitation associated with schizophrenia or bipolar disorder [Preview]
20	2010	HTA	All Wales Therapeutics and Toxicology Centre (AWTTC), secretariat of the All Wales Medicines Strategy Group (AWMSG)	Olanzapine depot (ZypAdhera) [Preview]
21	2010	HTA	NIHR Health Technology Assessment programme	The clinical and cost effectiveness of testing for cytochrome P450 polymorphisms in patients treated with antipsychotics: a systematic review and economic evaluation

				[Preview]	
21	2010	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)	Varenicline for smoking cessation in patients with psychiatric illness: a review of the risks [Preview]	
22	2009	HTA	Norwegian Knowledge Centre for the Health Services (NOKC)	Efficacy and safety of first-generation and second- generations antipsychotic drugs for schizophrenia in adults. An overview of systematic reviews. [Preview]	
23	2009	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)	Group therapy in the treatment of schizophrenia: a review of the clinical effectiveness [Preview]	
24	2009	HTA	All Wales Therapeutics and Toxicology Centre (AWTTC), secretariat of the All Wales Medicines Strategy Group (AWMSG)	Quetiapine prolonged-release tablets (Seroquel XL®) for the treatment of schizophrenia in adults [Preview]	
25	2008	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)	Anti-psychotics in pediatric patients: a review of the clinical effectiveness, safety, and guidelines [Preview]	
26	2008	HTA	NIHR Health Technology Assessment programme	Structural neuroimaging in psychosis: a systematic review and economic evaluation	

[Preview]

27	2007	HTA	Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health (CADTH)	Atypical antipsychotic monotherapy for schizophrenia: clinical review and economic evaluation of first year of treatment [Preview]
28	2007	HTA	Institute for Clinical Effectiveness and Health Policy (IECS)	Cerebral mapping [Preview]
29	2007	HTA	Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ)	Comparative effectiveness of off-label use of atypical antipsychotics [Preview]
30	2006	HTA	NIHR Health Technology Assessment programme	Randomised controlled trials of conventional antipsychotic versus new atypical drugs, and new atypical drugs versus clozapine, in people with schizophrenia responding poorly to, or intolerant of, current drug treatment [Preview]
31	2006	HTA	University of York	Systematic review of the clinical effectiveness of self care support networks in health and social care [Preview]
32	2005	HTA	NIHR Health Technology Assessment programme	Clinical and cost-effectiveness of electroconvulsive therapy for depressive illness, schizophrenia, catatonia and mania: systematic reviews and economic modelling studies [Preview] This is a bibliographic record of a published health technology assessment from a

				member of INAHTA. No evaluation of the quality of this assessment has been made for the HTA database.
33	2005	HTA	Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ)	Effects of omega-3 fatty acids on mental health [Preview] This is a bibliographic record of a published health technology assessment from a member of INAHTA. No evaluation of the quality of this assessment has been made for the HTA database.
34	2005	HTA	Institute for Clinical Systems Improvement (ICSI)	Gastric restrictive surgery for clinically severe obesity in adults [Preview] This is a bibliographic record of a published health technology assessment. No evaluation of the quality of this assessment has been made for the HTA database.

SBU, Sverige

Søgt på Schizofreni, 1 fund

1. Schizofreni - läkemedelsbehandling, patientens delaktighet och vårdens organisation

Schizofreni är i de flesta fall en kronisk och invalidiserande psykisk sjukdom. Antipsykotiska läkemedel (neuroleptika) är namnet på den grupp läkemedel som är avsedd att lindra de psykotiska symtomen som uppstår vid schizofreni. Antipsykotiska läkemedel kan indelas i första generationens antipsykotika och andra generationens antipsykotika. Denna litteraturöversikt kompletterar SBU:s systematiska översikt från år 1997 med en granskning av andra generationens antipsykotika. I översikten ingår också ett kapitel om den kunskap man idag har om hur personer med schizofreni upplever sin medverkan och sin delaktighet i behandling och vård. Dessutom ingår ett kapitel där man undersökt värdet av integrerade vårdformer för personer med olika psykiatriska tillstånd där huvuddelen av dem har schizofreni.

SBU:s slutsatser – Läkemedelsbehandling vid schizofreni

- För personer med schizofreni kan bättre läkemedelsbehandling rädda liv. Av andra generationens läkemedel har klorzapin, olanzapin och risperidon bättre effekt på psykotiska symtom vid schizofreni än första generationens läkemedel. Därför bör rekommendationerna om läkemedelsbehandling vid schizofreni ses över. Förekomsten av såväl allvarliga som mindre allvarliga biverkningar är olika hos olika läkemedel. Biverkningarna är vanligen dosberoende. Läkemedelsbehandling är generellt sett kostnadseffektivt, men det brister i jämförelser mellan enskilda preparat.
- För personer med svårbehandlad schizofreni är klorzapin det läkemedel som har bäst effekt. Det minskar risken för självmordsbeteende och möjligen även för samtidigt missbruk. Hos omkring 1 procent av patienterna ger dock klorzapin biverkningar i form av drastiskt minskat antal vita blodkroppar (agranulocytos) vilket ökar infektionsrisken och kan vara livshotande. Klorzapin och olanzapin kan ge betydande viktökning, särskilt hos personer som insjuknar för första gången. Risperidon ökar risken för stelhet, skakningar (extrapyramidala biverkningar) och på lång sikt ofrivilliga rörelser (tardiv dyskinesi) jämfört med de flesta av andra generationens antipsykotiska läkemedel.
- Det är viktigt att vården förebygger rökning, beroende av alkohol och droger samt låg fysisk aktivitet och ensidig kost hos personer med schizofreni. Sådana riskbeteenden är vanliga i denna grupp. Idag lever personer med schizofreni i genomsnitt 20 år kortare än befolkningen som helhet. Orsaken är självmord, hjärt- och kärlsjukdom och andra livsstilssjukdomar.

SBU:s slutsatser – Patientens delaktighet vid schizofreni

- Det vetenskapliga underlaget understryker att patientens och de närståendes egna åsikter ska tas tillvara när behandling planeras. Det är viktigt att inte underskatta denna möjlighet till delaktighet. God kontakt, medinflytande, kontinuitet och respekt i förhållande till vårdpersonalen kan vara avgörande för personer med schizofreni. Förbättringar i kommunikationen mellan personal, patienter och närstående, samt i vårdens kontinuitet har stor betydelse. Relationen till närstående och personal är särskilt viktig för återhämtning.
- Patienter, såväl som anhöriga och personal, uttrycker att mediciner är nödvändiga men otillräckliga. Allt som vården kan göra för att stimulera till sociala kontakter och stöd från omgivningen är värdefullt. Vården måste dessutom aktivt motverka den diskriminering och det utanförskap som många personer med schizofreni upplever och i viss mån även deras närstående.

Citera till denna SBU-rapport:

SBU. Schizofreni. Läkemedelsbehandling, patientens delaktighet och vårdens organisation. Stockholm: Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU); 2012. SBU-rapport nr 213. ISBN 978-91-85413-50-8.

Kort adress till sidan: <http://www.sbu.se/213>

Socialstyrelsen, Sverige

Søgt: schizofreni og schizofrenia, 2 fund

1. Nationella riktlinjer för antipsykotisk läkemedelsbehandling vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd

<http://www.socialstyrelsen.se/nationellariktlinjerforantipsykotisklakemedelsbehandlingvidschizofreni>

I dessa nationella riktlinjer ger Socialstyrelsen rekommendationer om antipsykotisk läkemedelsbehandling vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd. Riktlinjerna är en komplettering av Nationella riktlinjer för psykosociala insatser vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd från 2011.

2. Nationella riktlinjer för psykosociala insatser vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd

<http://www.socialstyrelsen.se/nationellariktlinjerforpsykosocialainsatsersvidschizofreni>

Nationella riktlinjer för psykosociala insatser vid schizofreni innefattar rekommendationer inom områdena tidiga åtgärder, delaktighet, utbildning, psykologisk behandling, kognitiv/social träning, arbete, boende och samordning. Riktlinjen kompletterades år 2014 med rekommendationer om antipsykotisk läkemedelsbehandling i en separat publikation.

Helsedirektoratet, Norge

Søgt Schizofreni, 2 fund

1. Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med psykoselidelser, Helsedirektoratet, 2013; 220 sider.

Tidlig oppdagelse og systematisk behandling øker mulighetene for å bli frisk av en psykoselidelse. Synet på mulighetene for bedring har tidligere vært preget av pessimisme, men dette understøttes ikke av forskningslitteraturen. Tvert imot, det er mange som opplever bedring og kommer ut i ordinært arbeid hvis de hjelpes med riktig behandling, oppfølging og støtte.

Den nye faglige retningslinjen omfatter alle psykoselidelser med unntak av organiske og affektive psykoser, og inkluderer en revisjon av Schizofreni – kliniske retningslinjer for utredning og behandling utgitt av Statens helsetilsyn i 2000. Retningslinjen gir anbefalinger til utredning, behandling og oppfølging av pasienter/brukere fra 13 år og oppover.

Formålet med retningslinjen er å bedre kvaliteten på tilbudet til pasienter/brukere og deres pårørende og den legger ikke bare vekt på symptombehandling, men gir en bred omtale av tiltak som både gjelder psykologiske og sosiale forhold, fysisk helse og betydningen av utdanning og arbeid. Fokus på ressurser, bedringsprosesser og individuelt tilpassede tjenester skal bidra til mestring, økt livskvalitet og deltakelse i samfunnet.

Sentrale anbefalinger

- Retningslinjens overordnede anbefaling er at utredning, behandling og oppfølging bør være fasespesifikk og individuelt tilpasset.

- Behandlingen og oppfølgingen av pasienter/brukere bør baseres på deres egne valg og prioriteringer og bidra til økt mestring og deltakelse i samfunnet.
- Tilrettelegge for en god relasjon og kontinuitet i behandling og oppfølging.
- Behandlingen bør inneholde en individuelt tilpasset kombinasjon av legemiddelbehandling, psykoedukativt (kunnskapsformidlende) familiesamarbeid og kognitiv terapi.
- Tiltak for å:
 - Oppdage psykoser tidlig og gi tidlig og riktig behandling
 - Forebygge somatiske sykdommer, selvmord og voldsutøvelse
 - Inkludere utdanning og arbeid som en del av en helhetlig behandling
 - Legge til rette for best mulig livskvalitet for pasienter/brukere med behov for sammensatte og langvarige tjenester

2. Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser
2011, 133 sider.

Ruslidelser og psykiske lidelser påvirker hverandre gjensidig og krever spesiell oppmerksomhet. Personer med samtidige rus- og psykiske lidelser (ROP- lidelser) har mulighet til bedring av både symptomer og livskvalitet dersom begge lidelsene utredes og behandles på en koordinert måte.

For å fremme bedring og livskvalitet hos personer med rus ROP- lidelser inneholder retningslinjen anbefalinger om kartlegging, behandling og oppfølging til alle tjenesteytere som kommer i kontakt med gruppen. Den har også et kapittel om roller og ansvar som gjør det enklere å vite hvem som skal gjøre hva.

Uenighet om ansvarsforhold må ikke føre til at pasienten får et dårligere behandlingstilbud og at pasienten blir skadelidende. Kommunehelsetjenesten kan ikke avvise en konkret henvendelse fra en pasient uten at det foretas en vurdering. Hvis kommunen ikke kan gi forsvarlig helsehjelp, skal pasienten henvises videre. Dette gjelder tilsvarende for spesialisthelsetjenesten.

Kunnskapscentret, Norge
10 fund

Ditt søk på "**schizofreni**" ga følgende treff i Rapporter, notater :

ÅrTittelType

2012

<p>1.
2012 Effekter av støtte og oppfølging for personer med alvorlig psykisk lidelse
oversikt</p>	Systematisk
<p>2.
2012 Effekt av tiltak for å redusere tvangsbruk i psykisk helsevern for voksne
oversikt</p>	Systematisk

2011

3.

2011 [Effect of vitamins, fatty acids, minerals, and other dietary supplements on schizophrenic symptoms in people with schizophrenia.](#) Systematisk oversikt

4.

2011 [Effekt av gruppeundervisning i pasient- og pårørendeopplæring](#) Systematisk oversikt

5.

2011 [Effekten av vitaminer, mineraler og andre kosttilskudd på psykiske symptomer hos personer med ADHD, angstlidelser, bipolar lidelse eller depresjon](#) Systematisk oversikt

2010

6.

2010 [Effekten av vitaminer, mineraler og andre kosttilskudd på mental helse hos mennesker med schizofreni](#) Hurtigoversikt

7.

2010 [Psykososial behandling av ikke-afektive psykoser](#) Systematisk litteratursøk med sortering

2009

8.

2009 [Effekt og sikkerhet av første- og annengenerasjons antipsykotika ved schizofreni hos voksne](#) Systematisk oversikt

2008

9.

2008 [Samhandling om pasienter med alvorlige psykiske problemer i allmennpraksis](#) Systematisk oversikt

2006

10.

2006 [Forebygging av selvmord, del 1: Psykoterapi, medikamentelle intervensjoner og elektrokonvulsiv terapi](#) Systematisk oversikt

Samlet fundet 79 guidelines, heraf 66 unikke

Medline 95 fund

Søgt d. 02.07.14

Search Strategy:

#

Searches

Results

1 exp Schizophrenia/ or schizophrenia.mp.	109270
2 exp "schizophrenia and disorders with psychotic features"/	116708
3 1 or 2	138465
4 limit 3 to (yr="2004 -Current" and (danish or english or norwegian or swedish))	49115
5 clinical guideline*.mp.	6960
6 exp practice guideline/	19208
7 practice guideline.mp.	21352
8 5 or 6 or 7	27792
9 4 and 8	95

Embase 140 fund

Søgt d. 02.07.14

Search Strategy:

#	Searches	Results
1 exp schizophrenia/		95390
2 schizophrenia.mp.		103665
3 1 or 2		105835
4 limit 3 to ((danish or english or norwegian or swedish) and yr="2004 -Current")		72317
5 *practice guideline/		34929
6 clinical guideline.mp.		1213
7 5 or 6		35800
8 4 and 7		140

PsycInfo 93 fund

Søgt d. 02.07.14

Database(s): PsycINFO 2002 to June Week 4 2014

Search Strategy:

#	Searches	Results
1 exp *Schizophrenia/		30300
2 exp *Treatment Guidelines/		3301
3 1 and 2		126
4 limit 3 to ((danish or english or norwegian or swedish) and yr="2004 -Current")		93

Cinahl 91 fund

Søgt d. 02.07.14

#	Query	Limiters/Expanders	Last Run Via	Results
S5	S3 AND S4	Limiters - Published Date: 20040101-20151231; Language: Danish, English,	Interface - EBSCOhost Research Databases Search Screen - Advanced Search	91

		Norwegian, Swedish Search modes - Boolean/Phrase	Database - CINAHL with Full Text	
S4	(MH "Practice Guidelines")	Search modes - Boolean/Phrase	Interface - EBSCOhost Research Databases Search Screen - Advanced Search Database - CINAHL with Full Text	32,780
S3	S1 OR S2	Search modes - Boolean/Phrase	Interface - EBSCOhost Research Databases Search Screen - Advanced Search Database - CINAHL with Full Text	10,914
S2	"schizophrenia"	Search modes - Boolean/Phrase	Interface - EBSCOhost Research Databases Search Screen - Advanced Search Database - CINAHL with Full Text	10,914
S1	(MH "Schizophrenia+")	Search modes - Boolean/Phrase	Interface - EBSCOhost Research Databases Search Screen - Advanced Search Database - CINAHL with Full Text	9,328

I alt fundet 419 referencer fra databaserne, heraf 355 unikke referencer.